

Учасники круглого столу

РЕФОРМА ВИЩОЇ ОСВІТИ: погляд студентів

зацію освітньої діяльності принципів Болонського процесу та найкращих європейських практик у цій царині. Актуальною залишається і потреба розширення автономії ВНЗ у сфері формування змісту освіти та включення представників студентського самоврядування та роботодавців до органів з розробки навчальних програм.

За результатами обговорення учасники круглого столу підтримали проект Закону "Про вищу освіту" № 1187-2 як такий, що найбільше враховує позиції студентів, студентських та молодіжних громадських організацій, адміністрації ВНЗ, міністерств, роботодавців та ін.

"Законопроект групи М.З. Згуровського покладає в основу освітнього процесу якість вищої освіти, яка сьогодні є критично необхідною. Саме якісна вища освіта надасть можливість випускникам вишів стати більш конкурентоспроможними на ринку праці, а вищим навчальним закладам – затребуваними серед абітурієнтів як з України, так і з закордону; країна отримає високоосвічених громадян, які розвиватимуть економіку, науку та інновації", – зазначає голова експертного департаменту УАЕС Олександр Смирнов.

Серед пропозицій, спрямованих на підвищення якості вищої освіти, які висловили студенти, – встановлення на рівні закону граничних норм навантаження студентів та викладачів вишів; активізація співпраці вишів та роботодавців; включення представників

студентського самоврядування до органів та комісій ВНЗ, метою яких є розширення співпраці вишів та роботодавців; організація практик та стажувань студентів; віднесення до повноважень ВНЗ створення умов для розвитку приватного підприємництва серед студентів, а також надання студентам можливості навчання за індивідуальними планами у випадку відкриття власної справи.

Представник студентського самоврядування НТУУ "КПІ", голова Наукового товариства студентів та аспірантів КПІ Тарас Бойків, який брав участь у засіданні круглого столу, зазначив: «Ми розуміємо всю відповідальність, що лежить на студентському самоврядуванні у питанні відстоювання своїх прав. І ми вдячні нашому ректору Михайлу Захаровичу Згуровському за розробку та популяризацію такого проекту нового закону про освіту, який враховує потреби студентів та студентського самоврядування».

Євген Биков, НТСА КПІ

Під час обговорення

Г.Б. Варламов та В.В. Іваненко

На засіданні Ради Євразійської асоціації університетів

них ресурсів України О.В. Сушка, проректора НТУУ «КПІ» проф. Г.Б. Варламова та проректора Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара проф. В.В. Іваненка.

На форумі обговорювалися питання взаємодії держав у справі підвищення екологічної культури та екологічної безпеки на підприємствах та в країнах Євразійського простору.

Прийнято та ухвалено пропозицію ректора Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова академіка РАН В.А. Садовнича про утворення Клубу з наукових питань (за прикладом Римського клубу), які було б доречно розглядати під час проведення форумів.

На засіданні Ради Євразійської асоціації університетів (ЕАУ), що проходила на базі Білоруського державного університету, було заслухано звіт ректора МДУ ім. М.В. Ломоносова, президента ЕАУ В.А. Садовнича та інформацію ревізійної

комісії виконкому ЕАУ за період з 01.01.2011 по 31.12.2012 рр.

На засіданні Ради виступили також міністр освіти Республіки Білорусь С.О. Маскевич, голова ВАК Російської Федерації, ректор Російського університету дружби народів В.М.Філіппов, ректор Білоруського державного університету С.В.Абломейко, проректор НТУУ «КПІ» Г.Б.Варламов, ректори Санкт-Петербурзького, Пермського та Абхазького державних економічних університетів.

Проректор НТУУ «КПІ» Г.Б. Варламов представив доповідь на тему «Креативні методи у підготовці спеціалістів екологічного спрямування». Його виступ був присвячений необхідності розробки та реалізації нової освітньої парадигми на основі застосування креативних методів, сучасних засобів та методологій навчання, використання особливостей та переваг нових сучасних методів із застосуванням засобів телекомунікації, мереж локального (кампусового) та глобального (всесвітнього) масштабів, упровадження в навчальний процес занять з використанням телеконференцій, організації лекцій відомих професорів та науковців у режимі телемостів.

У своїй доповіді проректор Г.Б. Варламов запропонував більше уваги приділяти необхідності відкриття нових спеціальностей та спеціалізацій, зокрема і з урахуванням актуальності підготовки фахівців з питань сталого розвитку, екологічного та енергетичного менеджменту, міжнародних економічних відносин та захисту інтелектуальної власності. Він наголосив, що освіта і наука мають взаємозбагачуватися та розвиватися з метою створення та реалізації інноваційних розробок та технологій.

Система освіти в країнах Євразійського простору створювалася за однією моделлю: потужна фундаментальна підготовка з мобільною активною надбудовою, яку, залежно від розвитку різних галузей знань, можна змінювати. Це дозволяє реалізувати сучасну парадигму набуття та реалізації знань за ієрархічною спіраллю: освіта – наука – інновації – нові знання в освіті. Крім того, усіх освітян об'єднує одна мета – використання знань для покращення добробуту та рівня безпеки життєдіяльності населення. Це є цементуючим підґрунтям для оптимізму щодо успішного розвитку міжнародного освітнього простору.

За інформацією департаменту навчально-виховної роботи

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 **Реформа вищої освіти: погляд студентів**

2 **Українсько-норвезьке співробітництво**

Викладач-дослідник Ю.М. Туз

Студентський клуб "Шлях до успіху"

Семінар-тренінг ACSE'13 на ФПМ

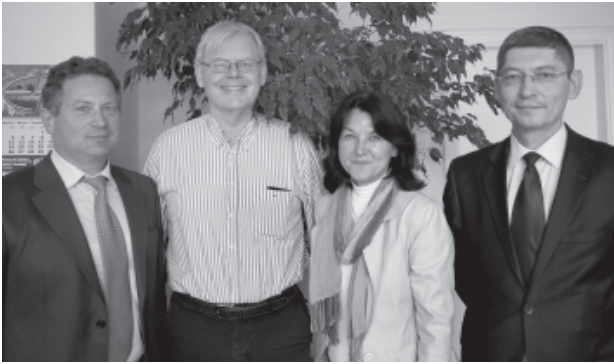
3 **В.Н. Гриднєв і його науково-педагогічна школа в КПІ**

4 **Місто в країні Політех**

Виставка В.Кричевського

Оголошення

Українсько-норвезьке співробітництво: трансфер знань

Зліва направо: директор ІЕЕ НТУУ "КПІ" проф. д.т.н. С.П.Денисюк, лектор курсу проф. Бертин Лі (Telemark University College, Порсгрунн, Норвегія), координатор Українсько-норвезького проекту в ІЕЕ НТУУ "КПІ" доц., к.ф.-м.н. Г.Г.Стрелкова, зав. кафедри інженерної екології ІЕЕ НТУУ "КПІ" проф., д.т.н. К.К.Ткачук

Упровадження засад та принципів сталого розвитку енергетики для успішного економічного розвитку держави й підвищення її конкурентоспроможності потребує сучасного рівня освіти для фахівців даного напрямку. З метою інтернаціоналізації, модернізації та підвищення якості навчального процесу відповідно до вимог Болонського процесу та для забезпечення трансферу сучасних знань у галузі сталого розвитку енергетики з 2011 р. у НТУУ "Київський політехнічний інститут" виконується міжнародний освітній проект "Українсько-норвезьке співробітництво у вищій освіті для сталого розвитку енергетики" (СРЕА-2010/10050). Цей проект є частиною програми "Свразія" Норвезького центру з міжнародного співробітництва у вищій освіті. Головними партнерами проекту з української сторони є Інститут енергозбереження та енергоменеджменту НТУУ "КПІ", з норвезької – технологічний факультет Університету Телемарк (Telemark

University College) у м. Порсгрунн. Мета проекту – не лише обмін студентами та аспірантами, а й підвищення рівня освіти у сфері сталого розвитку енергетики шляхом впровадження в навчальний процес успішного науково-практичного досвіду Норвегії з енергоефективності, відновлюваних джерел енергії та моделювання сталих енергетичних систем.

У 2011–2013 рр. спільними зусиллями українських і норвезьких викладачів у рамках проекту було підготовлено, а з цього навчального року розпочато впровадження в ІЕЕ пілотного курсу "Моделювання та комп'ютерне програмування сталих енергосистем". Так, 23 вересня відбувся перший цикл лекцій та практичних занять на тему "Моделювання сталих енергетичних систем". Заняття для українських та іноземних студентів, що навчаються в Інституті енергозбереження та енергоменеджменту, провів проф. Бертин Лі, запрошений у рамках проекту з Університету Телемарк для викладання теорії та практики моделювання сталих енергосистем і створення багаторівневих моделей у середовищі програмного забезпечення "OpenModelica".

Під час занять студенти набули знань та вмінь з моделювання та комп'ютерного програмування комплексних задач за різними напрямками енергозбереження й синхронізації експлуатаційних режимів при використанні енергоефективних процесів і технологій з відновлюваними джерелами енергії в загальній інфраструктурі виробничих систем і процесів. Особливу зацікавленість студенти виявили до прикладів практичного впровадження "OpenModelica" в Норвегії. Так магістр Л. Рубіно, який приїхав цього року навчатися в ІЕЕ з Університету м. Туріно (Італія), відзначив важливість поширення цієї інформації в його рідному університеті, а також прийняв рішення про використання багаторівневих моделей у середовищі "OpenModelica" для виконання завдань його магістерської дисертації. Проф. Бертин Лі також висловив свої позитивні враження від співпраці зі студентами ІЕЕ НТУУ "КПІ".

Заключна частина занять на тему "Моделювання сталих енергетичних систем" у рамках проекту "Українсько-норвезьке співробітництво у вищій освіті для сталого розвитку енергетики" буде представлена проф. Бертин Лі в ІЕЕ у грудні 2013 р. Тож чекаємо на студентів із сучасним баченням сталого розвитку енергетики в Україні!

С.П.Денисюк,
директор ІЕЕ, проф., д.т.н., зав. каф. електропостачання,
Г.Стрелкова,
координатор проекту, к.ф.-м.н., доц. ІЕЕ

На шляху до успіху

До нового навчального року на кафедрі наукових, аналітичних та екологічних приладів і систем (НАЕПС) ПБФ готувалися ґрунтовно ще з літа. Оскільки студенти проводять на кафедрі більшість свого часу, для їх психологічного розвантаження було розроблено спеціальний дизайн приміщення. Відомо, що середовище, зокрема інтер'єр, в якому студенти знаходяться на заняттях та перервах, впливає на увагу, психіку, продуктивність праці та активність. Після напруженої роботи на парах студенти мають "відновитися" – набратися сил та енергії. Цьому сприятиме, зокрема, оригінальний дизайн коридорів з легкими нешаблонними малюнками на стінах. Студенти вже оцінили креативний підхід і були в захваті від нового дизайну.

Ще одна новація – створення на базі кафедри студентського клубу "Шлях до успіху" (автори проекту – проф. В.П.Маслов та секретар кафедри Г.Ю.Нізовська). Його метою є розкриття творчих здібностей студентів: ознайомлення з методами ефективного використання власного потенціалу та креативного мислення, збір та обробка інформації з подальшим практичним її використанням. У роботі клубу планується приділяти увагу науковій діяльності студентів, формуванню духовних цінностей, патріотизму, пропаганді активного і здорового способу життя тощо.

З урахуванням закордонного досвіду активом кафедри були розроблені спеціальні анкети для методу експертних оцінок, який дозволив сформувати образ сучасного студента. Аналіз анкет допоміг визначити напрями роботи клубу. Приємно здивувало яскраво виражене бажання студентів набувати додаткових навичок у різних сферах

Активісти студентського клубу ПБФ

(інноваційні технології, спорт, медицина, бізнес, наука, екологія, економіка, психологія, журналістика, туризм, спорт, музика та ін.).

Організаційне засідання клубу пройшло під гаслом "Якщо не ми, то хто?" Настрій аудиторії влучно передавали слова лауреата Нобелівської премії Б.Шоу: "Тепер, коли ми навчилися літати у повітрі як птахи, плавати під водою як риби, нам бракує лише одного: навчитися жити на Землі як люди".

У 2013/2014 н. р. планується проводити на кафедрі зустрічі з відомими фахівцями різних галузей. Комунікація, впевненість, відповідальність повинні стати невід'ємними рисами наших студентів. Усі бажаючі матимуть змогу побувати на брифінгах, конференціях, лекціях, а при бажанні взяти участь у роботі клубу.

Д.Коцур, А.Женілова, гр. ПН-11
Г.Ю.Нізовська, секретар кафедри

ВИКЛАДАЧ-ДОСЛІДНИК

Шістдесят років у КПІ

Історія Київського політехнічного – це насамперед люди, непересічні особистості, що протягом десятиріч своєю невтомною працею створювали й розбудовують неповторне середовище, яке студенти гордо іменують Планета КПІ. Незважаючи на катаклізми, зміни і покращення, планета продовжує свій рух, притягуючи талановитих молодих людей, які за кілька років виходять сучасними фахівцями і користуються попитом на ринку праці. Та вони завжди з вдячністю згадують своїх наставників, викладачів КПІ, які вчили торувати шлях у науку, ділилися знаннями й

Ю.М.Туз

досвідом, підтримували й надихали. Серед тих, хто по праву може пишатися своїми вихованцями і ким пишаються його послідовники, – Юліан Михайлович Туз, д.т.н., професор, завідувач кафедри, директор НДІ автоматизації експериментальних досліджень, переможець конкурсу "Викладач-дослідник – 2012".

У Київському політехнічному інституті Юліан Михайлович працює з 1956 р., пройшов шлях від студента (випускник 1958 р.), старшого лаборанта, асистента, старшого викладача до доцента (1967) і професора (1973). З 1978 р. завідує кафедрою автоматизації експериментальних досліджень, з 1993 р. – директор Науково-дослідного інституту автоматизації експериментальних досліджень. З 1975 по 1984 рік працював деканом факультету електроприладобудування та обчислювальної техніки (нинішній ФІОТ).

Ю.М.Туз створив наукову школу автоматизації експериментальних досліджень. Підготував 30 кандидатів та 3 доктори технічних наук. За роботу "Розроблення науково-методичних основ та створення прогресивної високопродуктивної бази автоматизації промислового експерименту" йому присуджена Державна премія України в галузі науки і техніки за 1994 р. Опублікував понад 430 наукових праць, у тому числі 9 монографій та навчальних посібників. Ю.М.Туз має понад 100 авторських свідоцтв, патентів Німеччини, Великої Британії, Швеції, Угорщини, України. Член двох спеціалізованих рад по захисту докторських дисертацій. Член робочої групи Державної науково-технічної програми "Перспективні засоби обчислювальної техніки, аналітичне приладобудування, телекомунікації".

Ю.М.Туз працював головою координаційної ради Мінвузу УРСР по проблемі "Автоматизація наукових досліджень" та членом координаційних рад Мінвузу СРСР по проблемах "Стійкість", "Автоматизація наукових досліджень". Працював головою кандидатських та докторських рад.

Ю.М.Туз – керівник понад 50 науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. Розробив та впровадив у серійне виробництво понад 30 приладів та систем. Нагороджений орденом "Знак Почета" та медалями СРСР, двома срібними та трьома бронзовими медалями Виставки досягнень народного господарства СРСР. Лауреат двох премій КПІ за кращі навчальні посібники.

Очолувавши професором Ю.М.Тузом НДІ автоматизації експериментальних досліджень виконує проекти за державними програмами Міністерства Оборони, МОН, Комітету по захисту інформації, Нафтогазового комплексу, КНР, ФРН. Після розробки та впровадження еталона напруги змінного струму, занесеного до реєстру еталонів України, НТУУ "КПІ" отримав свідоцтво виробника та постачальника продукції для Збройних сил України. У 1994 р. на кафедрі відбулась презентація навчально-наукової лабораторії Держкомітету з питань науки та технологій України, в 1997-му – новостворених лабораторій фірм Motorola та Analog Device, в 2008-му – центру технологій корпорації National Instruments, в 2010 р. – лабораторії Texas Instruments. Кафедра виконує угоди про науково-технічне співробітництво з університетами Німеччини, Польщі, Італії. Виконується міжнародний проект у рамках НТЦУ. Відбувається широкий обмін студентами із закордонними університетами.

Ю.М.Туз – голова науково-методичної підкомісії МОН України з напряму освіти "Метрологія та інформаційно-вимірвальні технології". Член експертної ради Акредитаційної комісії України. Член змішаної німецько-української комісії, яка розробила угоду про взаємне визнання освітніх документів вищої школи між Україною та Німеччиною (з 1998 р. угода набрала чинності). Він є членом Нью-Йоркської академії наук та Американського товариства інженерів-електроніків, академіком Аерокосмічної академії, членом науково-організаційної комісії Вченої ради університету та ін.

За інф. ФАКС

Семінар з комп'ютерної та програмної інженерії ACSE'13 на ФПМ

Виступає Е.С. Сулема

Дев'ять років тому на факультеті прикладної математики вперше пройшов семінар-тренінг з прикладних задач комп'ютерної та програмної інженерії ACSE (Applications of Computer and Software Engineering). Семінар став традиційним і цього року був проведений з 17 по 20 вересня. Факультет прикладної математики започаткував цей захід для студентів, аспірантів та викладачів не лише нашого, але й інших університетів. Зокрема, цього року участь в ACSE'13 окрім студентів КПІ, взяли студенти Київського національного

університету ім. Тараса Шевченка, Національного авіаційного університету, Києво-Могилянської академії, Донецького національного технічного університету та Хмельницького національного університету. Цьогорічний захід відбувся за підтримки Асоціації "ІТ України".

Робота семінару-тренінгу розпочалася з церемонії відкриття. Учасників привітали декан ФПМ проф. І.А. Дичка, заступник проректора з міжнародних зв'язків проф. С.М. Шукаєв, директор освітніх програм компанії ЕРАМ

Systems Олена Сирота, керівник програми підготовки молодих фахівців компанії Luxoft Дмитро Рябоконт та віцепрезидент компанії Miratech Дмитро Філіпов.

Після урочистої частини розпочався семінар під назвою "Програмне забезпечення з підвищеними вимогами до надійності", який проводив професор Крістіан Мадріч з Університету прикладних наук Карінтії (Австрія). Професор Мадріч є почесним гостем ACSE'13, адже саме з його семінару на тему "Розроблення систем реального часу" у 2004 році розпочалась історія ACSE.

Цього року тематика семінарів була присвячена новим технологіям web-програмування, розробленню мобільного програмного забезпечення на платформі Android, створенню математичного та програмного забезпечення для фінансового ринку, а також автоматизованому тестуванню та надійності програмного забезпечення. Протягом чотирьох днів на семінарі виступили 12 фахівців з п'яти організацій, у тому числі з компаній ЕРАМ Systems, Luxoft та Miratech. У рамках культурної програми для гостей нашого університету була проведена екскурсія до Державного політехнічного музею при НТУУ "КПІ".

Під час урочистої церемонії закриття ACSE'13 організатор семінару-тренінгу, заступник декана ФПМ Є.С. Сулема підбила підсумки цього річного заходу: у семінарі-тренінгу взяв участь 421 учасник з 6 університетів, а НТУУ "КПІ" був представлений студентами 16 факультетів та інститутів. Найактивнішими виявились студенти 2-го та 3-го курсів – вони становили приблизно третину від усіх учасників. Після цього найбільш активним учасником були вручені сертифікати Університету прикладних наук Карінтії й ІТ-компаній. Насамкінець учасники

обговорили тематику та формат наступного, 10-го семінару-тренінгу, а студенти-учасники, до того ж, поспілкувались з представниками усіх трьох ІТ-компаній.

Отже, бажано всім учасникам ACSE'13 успішно застосовувати отримані на семінарах знання та запрошуємо всіх бажаючих на наступний, ювілейний семінар-тренінг ACSE'14, проведення якого заплановано на вересень-жовтень 2014 року. Докладна інформація на сайті <http://acse.fpm.kpi.ua>.

Тетяна Грибок,
студентка 6-го курсу ФПМ

ДО 115-РІЧЧЯ КИЇВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ

В.Н.Гриднев і його науково-педагогічна школа в КПІ

7 серпня виповнилося 105 років з дня народження видатного українського вченого в галузі фізичного металознавства, ректора КПІ у 1952–1955 роках Віталія Никифоровича Гриднева. У КПІ він створив власну науково-педагогічну школу. Цій непересічній постаті й рокам навчання у нього присвячені спогади заслуженого професора НТУУ "КПІ" Олексія Білоцького, які ми пропонуємо нашим читачам.

Мої спогади про педагогічну школу підготовки фахівців з металознавства, термічної обробки та фізики металів охоплюють більш як 60-річний період праці в КПІ. Я вважаю себе одним з найстаріших учнів засновника цієї школи, видатного педагога, науковця і громадського діяча академіка Віталія Никифоровича Гриднева. У мене й сьогодні зберігаються конспекти лекцій, звіти про виробничу практику та дипломна робота, виконані під керівництвом мого вчителя. Його викладацька майстерність і досвід методичної роботи високо цінувалися в КПІ.

Історія підготовки фахівців металознавчого профілю в Київському політехнічному інституті бере свій початок від того часу, коли в 1944 році

мічної обробки металів і обіймав посаду заступника директора з навчально-методичної роботи, а потім директора КПІ. Невдовзі його активними помічниками стали В.І.Трефілов, О.В.Білоцький, В.Т.Черепін, випускники КПІ та його перші аспіранти.

Будучи добре обізнаним з навчальним процесом, він безпосередньо брав участь у складанні навчальних планів і залучав до цієї роботи провідних фахівців. Утім, продумані навчальні плани ще не гарантували високої якості підготовки майбутніх інженерів, потрібне було кваліфіковане кадрове та матеріальне забезпечення навчального процесу.

Як керівник кафедри В.Н.Гриднев залучав до викладацької діяльності відомих спеціалістів, які, як і він сам, у роки війни працювали на підприємствах оборонної промисловості і добре знали напрями розвитку виробництва майбутнього. Серед них професори М.П.Браун, С.В.Малашенко, Г.К.Львов, доцент С.С.Голубев та ін.

Безумовно, зростання кваліфікації і авторитету В.Н.Гриднева сприяло його спілкуванню і співпраці з такими визначними вченими і педагогами, як академіки Г.В.Курдюмов, В.Д.Садов-

В.Н.Гриднев

ка, Б.Д.Савка, руками яких створювалися нові оригінальні прилади та пристрої. Їх можна назвати співавторами багатьох дипломних робіт студентів, кандидатських та докторських дисертацій співробітників кафедри. У створенні на кафедрі Віталієм Никифоровичем сприятливої творчої атмосфери успішно виконали і захистили кандидатські дисертації Ю.О.Кочержинський, В.І.Трефілов, В.Т.Черепін, О.В.Білоцький, М.В.Білоус, В.Г.Нечипоренко, О.І.Єфімов.

1960 рік став роком, коли В.Н.Гриднев зосередився на діяльності в Академії наук України – з 1955 року він обіймав посаду директора Інституту металознавства. Керівництво кафедрою він передав досвідченому педагогу і вихователю молоді проф. В.Г.Пермякову.

Зберігаючи стиль і традиції педагогічної школи В.Н.Гриднева, В.Г.Пермяков розширив роботу з підготовки фахівців через аспірантуру. Завдяки інтенсивній науковій роботі кафедрою підготовлено і проведено захист більше 50 дисертаційних робіт.

Логічним завершенням великого обсягу наукових робіт став захист докторських дисертацій О.В.Білоцьким (формування твердих розчинів та фаз проникнення при термічній обробці та азотування сплавів) та М.В.Білоусом (перетворення при відпуску сталей (1972 р). Нові доктори наук стали професорами кафедри.

У 1963 році з кафедри металознавства, термічної обробки та фізики металів виділилась кафедра порошкової металургії під керівництвом чл.-кор. АН України Г.В. Самсонова.

З метою підвищення рівня підготовки фахівців з фізики металів у 1975 році на інженерно-фізичному факультеті була створена кафедра фізики металів. Її організував і очолював професор О.В.Білоцький. Були відкориговані робочі навчальні плани і програми, складено і узгоджено комп-

ся не тільки самостійно працювати, але й проводити наукові дослідження.

На кафедрі періодично організовувалися зустрічі студентів з В.Н.Гридневим – тоді вже академіком, директором Інституту металознавства; завідувачами відділів, провідними вченими Академії наук України, під час яких обговорювалися проблеми і досягнення сучасного металознавства. Багато корисних порад щодо співпраці науковців ІМФ з кафедрою давали академіки В.Г.Бар'яхтар, В.В.Немошкालенко, В.П.Шпак.

Важливе значення у підготовці фахівців мала виробничі практика. Як правило, вона проходила на кращих промислових підприємствах, у галузевих науково-дослідних організаціях і інститутах АН УРСР та СРСР. Це були такі гіганти металургійного виробництва, як Азовсталь, Запоріжсталь, Дніпроспецсталь, Ленінградський металургійний завод, Електросила, Мінські автомобільний і тракторний заводи, Харківський тракторний завод, ЦНДІ чорної металургії ім. І.П.Бардіна, Інститут металургії ім. О.О.Байкова АН СРСР (м. Москва), а також наукові інститути АН УРСР та конструкторські бюро Міністерства середнього машинобудування. Зауважимо, що до обов'язків керівника практики входили не лише навчально-виробничі питання, але й організація дозвілля студентів – екскурсії до музеїв, театрів, виставок, місць бойової і трудової слави, відвідування спортивних заходів, поїздки на одноденний відпочинок з трудовими колективами тощо.

Студенти-металознавці регулярно займали призові місця в інститутських конкурсах на кращу академічну групу. Ректор КПІ проф. Г.І.Денисенко заохочував переможців, виділяв кошти, за рахунок яких у період канікул студен-

ти подорожували цікавими туристичними маршрутами країни. Щорічно протягом багатьох років майже кожен третій випускник кафедри фізики металів отримував диплом з відзнакою. Колективу кафедри фізики металів за досягнення в роботі у 1982 році присвоєно звання зразкового підрозділу інституту.

У 1992 р. Указом Президента України співробітникам кафедри Білоцькому і Богдановій було присвоєно почесне звання "Заслужений працівник народної освіти України".

Високий рівень підготовки фахівців і гарна організація навчального процесу сприяли навіть утворенню династії випускників факультету за спеціальністю "Фізика металів". Починаючи від часів акад. Гриднева по два-три покоління кандидатів родин отримали освіту з цього фаху. Це, зокрема, Фірстови, Мішурини, Засимчуки, Ошкандьорови, Нероденки, Малашенки, Пахаренки, Мохорти, Тимофєєви та ін.

Важко перерахувати випускників, які стали кандидатами і докторами наук, очолили підприємства та наукові установи. Видатними випускниками цієї авторитетної школи стали академіки РАН В.І.Трефілов, О.О.Дихне, академіками НАНУ – В.В.Немошкालенко,

Ю.В.Найдич, П.С.Кислий, В.В.Скороход, В.Л.Найдек, С.О.Фірстов та інші.

Слід відзначити, що на кафедрі фізики металів КПІ здобували освіту і кваліфікацію студенти з Азербайджану, Вірменії, Литви, Узбекистану. Проходили стажування, вчилися в аспірантурі і захистили кандидатські дисертації науковці Болгарії, Польщі, Німеччини, Куби, Єгипту, Китаю, В'єтнаму. Викладачі кафедри читали лекції студентам та науковцям в університетах Індії, Єгипту, Куби, Польщі, Узбекистану.

Педагогічну школу В.Н.Гриднева, створену в КПІ, пройшла велика кількість фахівців, які стали відомими особистостями і визначають сучасні тенденції розвитку освіти, науки, виробництва. У ній виховувалися високий професіоналізм, працелюбність, творчий підхід до справи і взаємоповага. Як естафета вони передавали наступним поколінням і були невід'ємною частиною програми дій кожного завідувача кафедри. Тож традиції кафедри, закладені ще В.М.Свечніковим і зміцнені В.Н.Гридневим, підхопили В.Г.Пермяков, О.В.Білоцький.

Яскраво охарактеризував педагогічну школу В.Н.Гриднева академік НАН України С.О.Фірстов (випускник КПІ, гр. МФ-10): "Віталій Никифорович виключительно багато зробив для становлення кафедри, подбав і виховання преподавателей, спецкурсов, уровня преподавания. Затем, после перехода его на работу в Институт металлофизики АН УССР, возникли некоторые административные ограничения на возможность совмещения сотрудниками Академии наук научной работы и преподавания в вузах, и мы (те, кто поступил в 1957 году в КПИ) оказались первым курсом, который был лишен непосредственного общения с преподавателями такого класса, как В.Н.Гриднев. Но заложенные им основы подго-

В.Н.Гриднев та вихованці його школи різних років, 1965 р.

Стоять: М.Ф.Черненко, Ю.Я.Мешков, О.В.Білоцький, О.І.Єфімов, В.М.Мінаков, О.К.Бутиленко, В.Т.Черепін; сидять: В.Г.Нечипоренко, С.П.Ошкандьоров, В.Н.Гриднев, В.І.Трефілов

після повернення інституту з евакуації в ньому було відкрито металургійний факультет. До складу факультету входила і кафедра металознавства. Очолював її відомий металознавець, учений і педагог академік В.М.Свечніков.

У 1945 році В.М.Свечніков запросив на роботу свого учня – старшого наукового співробітника Інституту чорної металургії АН УРСР В.Н.Гриднева. У 1947 році той захистив докторську дисертацію, після чого був призначений заступником директора КПІ з навчальної роботи. За рік на досвідченого й енергійного 37-річного науковця були покладені обов'язки організації на кафедрі наукової роботи.

У 1948 році відбулася реорганізація кафедри металознавства з утворенням двох кафедр. Кафедру металознавства очолював В.М.Свечніков, кафедру термічної обробки металів – проф. В.Н.Гриднев.

У 1947 році з м'яких солдатських погоні учасника бойових дій у Великій Вітчизняній війні на студентський квиток і став студентом металургійного факультету КПІ. Перші найяскравіші враження про спеціальність і майбутні можливі перспективи я отримав, слухаючи захоплюючі лекції академіка В.М.Свечнікова з металознавства і лекції В.Н.Гриднева з термічної обробки чорних та кольорових металів. Працюючи на підприємствах металургійної промисловості і у вищих навчальних закладах довосний і, особливо, у воєнний період, ці видатні особистості набули глибоких знань та досвіду і добре знали, чого навчати і як виховувати молодь.

Великого досвіду педагогічної, методичної, організаційної та наукової роботи В.Н.Гриднев набув завдяки копійчкій, напруженій праці в Новочеркаську та Дніпропетровську ще в довосний період, у Магнітогорську – під час війни, а після неї – у Києві.

У 1949 році на металургійному факультеті КПІ відбувся перший випуск інженерів з металознавства та термічної обробки металів. На той час В.Н.Гриднев завідував кафедрою тер-

мічної обробки металів, В.І.Данілов, І.М.Францевич, К.Ф.Стародубов, К.П.Бунін.

У різні періоди студентам майстерно читали лекції відомі вчені, академіки АН України А.А.Смірнов, Г.С.Писаренко, М.О.Кільчевський, Ю.Л.Далецький, А.Г.Леснік, професори О.С.Смогоржевський, В.А.Зморочин, Т.В.Путята, Л.І.Лисак, І.Я.Дехтяр.

В.Н.Гриднев приділяв багато уваги розвитку та впровадженню нових сучасних методів навчання та дослідницької роботи студентів, аспірантів, викладачів, усього колективу кафедри. Так, при вивченні особливостей утворення метастабільних станів у металах В.Н.Гриднев і його учні зіткнулися з великими труднощами методичного характеру, які можна було подолати лише створенням власної експериментальної

Відкриття погруддя В.Н.Гриднева на ІФФ, 2006 р.

бази. У КПІ були започатковані розробки оригінальної апаратури для вивчення швидкісних структурних змін під час електротермічної обробки (В.І.Трефілов, В.Т.Черепін) і апаратури для високотемпературної рентгенографії фазових перетворень (О.В.Білоцький). Випускники кафедр попередніх років добре пам'ятають імена Б.Б.Умова, О.Є.Склярєва, І.М.Мухи, В.В.Яремчу-

лексний план підготовки фахівців із залученням до навчального процесу провідних учених Академії наук України і використання матеріальної бази деяких її інститутів.

Виконуючи лабораторні роботи з рентгенографії металів, фізичних методів дослідження та електронної мікроскопії, студенти мали доступ до складного обладнання, на якому вчили-

ся подорожували цікавими туристичними маршрутами країни. Щорічно протягом багатьох років майже кожен третій випускник кафедри фізики металів отримував диплом з відзнакою. Колективу кафедри фізики металів за досягнення в роботі у 1982 році присвоєно звання зразкового підрозділу інституту. У 1992 р. Указом Президента України співробітникам кафедри Білоцькому і Богдановій було присвоєно почесне звання "Заслужений працівник народної освіти України".

Високий рівень підготовки фахівців і гарна організація навчального процесу сприяли навіть утворенню династії випускників факультету за спеціальністю "Фізика металів". Починаючи від часів акад. Гриднева по два-три покоління кандидатів родин отримали освіту з цього фаху. Це, зокрема, Фірстови, Мішурини, Засимчуки, Ошкандьорови, Нероденки, Малашенки, Пахаренки, Мохорти, Тимофєєви та ін.

Важко перерахувати випускників, які стали кандидатами і докторами наук, очолили підприємства та наукові установи. Видатними випускниками цієї авторитетної школи стали академіки РАН В.І.Трефілов, О.О.Дихне, академіками НАНУ – В.В.Немошкालенко,

товок оказались такими серьезными, а его непосредственные ученики, среди которых следует назвать М.В.Белоуса, В.Т.Черепина, А.В.Белоцкого, такими одаренными, в том числе и талантом педагогов, что мы в большинстве своем получили очень уверенный импульс для своей дальнейшей работы и ни разу не пожалели о выборе специальности, основы которой были заложены Виталием Никифоровичем".

В останні роки свого життя В.Н.Гриднев часто згадував КПІ, роботу на кафедрі, її місце в діяльності ІМФ.

На відстані прожитих років у пам'яті вдячних учнів назавжди залишаються спогади про добрі справи, які залишив по собі наш учитель. На честь В.Н.Гриднева у КПІ на інженерно-фізичному факультеті встановлено його погруддя і засновано стипендію його імені. У корпусі № 9 ІФФ КПІ до сторіччя від дня його народження відкрито аудиторію імені В.Н.Гриднева.

Значення школи В.Н.Гриднева визначається тим, що в ній підготовлено велику армію висококваліфікованих фахівців не лише для України та республік колишнього СРСР, але й для низки країн Європи, Азії, Америки та Африки, які нині успішно працюють по всьому світу, утверджуючи авторитет НТУУ "КПІ".

О.В.Білоцький,
заслужений працівник
народної освіти України,
заслужений професор
НТУУ "КПІ"

Місто в країні Політех

Важко уявити кампус НТУУ "КПІ" без гамірного містечка, з якого вранці вихлюпуються хвилі студентів, щоб розійтися по навчальних корпусах, а надвечір повертаються до своїх гуртожитків. За роки навчання помешкання силами позилців набувають "домашнього" вигляду. А от загальним життєзабезпеченням і благоустроєм опікується адміністрація студмістечка й університету.

Щороку студмістечко приймає у свої стіни кілька тисяч нових мешканців, допомагає їм адаптуватися та влитися в колектив Київської політехніки. Поселення традиційно розпочинається 26 серпня. Йому передують важливі етапи – підготовка до нового навчального року: ремонтні роботи в гуртожитках. Цього літа силами підрядних організацій та студентських будівельних бригад було виконано косметичні ремонти кімнат та блоків, коридорів та холів, кухонь, місць загального користування в гуртожитках. Загальна сума витрат склала 2,4 млн грн. Працювали 17 студентських будівельних бригад, а це майже 240 студентів.

У сімейному гуртожитку №22 відкрили дитячу кімнату, тепер малюки можуть бавитися та розвиватися під пильною увагою фахівців, поки батьки на навчанні. Було проведено низку заходів з оптимізації процесу оплати за гуртожиток: відкрито додаткове вікно в касі, впроваджено електронну он-лайн систему оплати. А ще оновили інтер'єри: придбали новий м'який (на 0,4 млн грн) та твердий (на 1,5 млн грн) інвентар.

Поселення першокурсників

Розміщення студентів у гуртожитках – це нелегка та копітка справа, оскільки важко задовольнити потреби молодих людей, які тільки полишили домашні умови та починають самостійне доросле життя. Підтримку при організації поселення надавали завідувачі й коменданти, соціальні працівники гуртожитків, з оформленням документів допомагали представники студентських рад. Служби експлуатації оперативно вирішували побутові негаразди.

У зв'язку з напруженою ситуацією з поселенням були підготовані додаткові місця для поселення студентів 1-го курсу в гуртожитках та профілакторії університету. Спільними зусиллями служб університету студентів-першокурсників розселили по гуртожитках за 5 днів. Це майже рекордні показники, оскільки цього року студмістечко прийняло близько 3000 нових мешканців. Загалом на території студмістечка проживає 12 698 студентів та аспірантів.

У гуртожитках збільшилась кількість пральних кімнат самообслуговування. На території студмістечка встановлено 9 контейнерів для роздільного збирання сміття. Проведено облаштування та озеленення прилеглих до гуртожитків територій. Спільними зусиллями адміністрації студмістечка та студентства наше місто стає кращим та загишнішим!

Поселення майже завершено, студмістечко розпочало буденне життя. У новому році заплановано багато заходів для розвитку та вдосконалення молоді. Студентів чекає цікаве дозвілля, сповнене нових вражень, приправлене смаком досягнень та перемог. Традиційно на політехніків чекають захоплюючі змагання "Лабіринт", "Естафета здоров'я", різноманітні спортивні та культурні заходи, екологічні акції, соціальні проекти. З оптимізмом дивимось в майбутнє та чекаємо нових ідей від нового покоління студентів!

Адміністрація студмістечка

УВАГА!

Оголошується I частина мистецького конкурсу "ТАЛАНТИ КПІ – 2013"

Роботи приймаються до 29 жовтня за номінаціями: живопис, графіка, скульптура, декоративне мистецтво, вишивка.

За довідками звертатися: Центр культури і мистецтв НТУУ "КПІ", к. 201, Картинна галерея, тел.: 454-91-35.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ "КПІ" ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА НОМІНАЦІЇ

"Викладач-дослідник 2013" та "Молодий викладач-дослідник 2013"

Подання матеріалів на конкурс здійснюється особисто викладачами. Розгляд кандидатур на кафедрі не є обов'язковим.

Термін подання документів – до 4 листопада 2013 р.

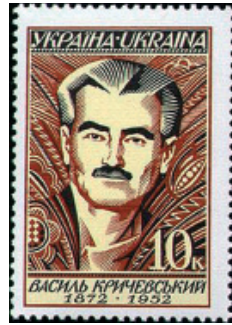
Дані в анкеті надаються за результатами науково-педагогічної діяльності номінантів за навчальний рік (01.09.2012 р. – 31.08.2013 р.).

З Положенням про проведення конкурсу та анкетною (з роз'ясненням заповнення анкети з додатком, методикою визначення показників у пошуковій системі Google Scholar), що подається на конкурс, можна ознайомитися в деканатах факультетів та інститутів, в організаційно-аналітичному відділі НДЧ (корп. 1, к. 138), на сайті департаменту науки та інноватики <http://science.kpi.ua> та на сайті університету <http://document.kpi.ua/>.

Відповідальна за конкурс – начальник організаційно-аналітичного відділу НДЧ Олена Володимирівна Савич. Телефон: 454-92-00, e-mail: o.savitch@kpi.ua.

КИЇВ МИСТЕЦЬКИЙ

Осінній сезон Національний художній музей України (НХМУ) розпочав надзвичайно потужно. Лише кілька днів минуло, як закрилася виставка живопису видатного поета, мистецтвознавця і художника Максиміліана Волошина, присвячена сторіччю Дому поета, а вже 4 жовтня шанувальників образотворчого мистецтва запросили на відкриття виставки Василя Кричевського "Між авангардом і традицією".

Василь Кричевський (31.12.1872 (12.01.1873) – 15.11.1952) заний в Україні передусім як видатний архітектор. Він став фундатором нового національного стилю в архітектурі – українського архітектурно-модерну. Зауважи-

мо принагідно, що В.Кричевський був автором проекту будинку для київських письменників, який у стилі 30-х років минулого століття мав власну назву "Роліт" (тобто "Робітник літератури"), виконробом при будівництві якого був перший редактор газети "Київський політехнік", випускник КПІ, відомий письменник Іван Ле-

Утім, кожний архітектор є, чи, принаймні, має бути художником. Василь Кричевський був художником непересічним. Однак можливість переконатися в цьому на власні очі нинішнє покоління киян отримало тільки тепер – остання його прижиттєва виставка в столиці України пройшла 1940 року. На ній, до речі, експонувалося 1055 творів. Проте до наших днів дійшла лише частина творчого спадку митця – багато робіт було втрачено в часи Другої Світової війни і згодом, під час поневіряння його сім'ї за кордоном. Цьому сприяли трагічні події його біографії – через низку обставин шістдесятидев'ятирічний митець з родиною залишився на окупованій території, згодом, хвилюючись за долю доньки, чоловік якої

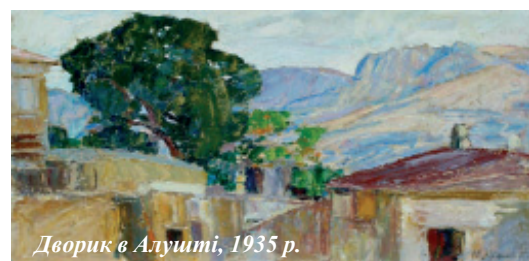
був з сім'ї прибалтійських німців, та за сина, котрий з оточення повернувся додому, залишив країну, мешкав у Парижі, а останні роки життя провів у Каракасі (Венесуела). У 2003 році його нащадки передали в дар Україні понад 300 його творів, які поповнили збірки багатьох українських музеїв, у тому числі й НХМУ. Тож на нинішній виставці глядачі можуть побачити близько 70 живописних та графічних творів з фондів Національного художнього музею України.

Не можна не згадати, що Василь Кричевський був не

Василь Кричевський: між авангардом і традицією

лише талановитим зодчим і живописцем, майстром книжкової графіки та сценографом, але й неперевершеним знавцем і дослідником народної творчості. Власне, саме українське народне мистецтво було живильним ґрунтом його творчості і переосмислювалося в його власних роботах, які стали взірцем гармонійного поєднання традиції та авангарду. А ще, він був першим ректором Державної академії мистецтва в Києві (тепер Національна академія мистецтва і архітектури), а пізніше – професором Архітектурного і Мистецького інститутів (між іншим, серед його учнів був Олександр Довженко) і першим художником українського кіно. Ну а один з його дизайнерських творів відомий усім – Василь Кричевський створив Великий і Малий герби УНР, у яких використав знайоме кожному сучасне графічне зображення давнього княжого знака – тризуба. Тож представлені в НХМУ картини і графічні аркуші є тим більш цікавими, що розкривають особливе бачення світу людиною ренесансного масштабу. Працюватиме виставка до 10 листопада 2013 р.

Дмитро Стефанович

Дворик в Алушті, 1935 р.

Олексій Арсентійович Крупа

27 вересня пішов з життя визначний учений в галузі хімічної технології силікатів, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державних премій України, заслужений професор НТУУ «КПІ» Олексій Арсентійович Крупа.

Олексій Арсентійович народився 29 вересня 1930 року в селі Порадівка Васильківського району Київської області. У 1955 р. він закінчив Київський політехнічний інститут за спеціальністю "Хімічна технологія силікатів".

Після закінчення КПІ працював на підприємствах промисловості будівельних матеріалів на посадах майстра, інженера відділу впровадження нової техніки і технології. Потім до 1972 року працював у Науково-дослідному інституті будівельних матеріалів на посаді начальника виробництва експериментального заводу.

У 1963 році О.А.Крупа був відряджений до Монголії, де працював два роки в Державному комітеті будівництва при Раді Міністрів МНР на посаді консультанта з організації науково-дослідних робіт у галузі будівельних матеріалів. Брав участь у створенні науково-дослідної лабораторії будівельних матеріалів, займався підготовкою національних кадрів МНР. За його участю була започаткована підгалузь промисловості будівельних матеріалів – виробництво поризованого вулканічного скла (перліту). Ці роботи були відзначені Почесною грамотою Народного Хуралу Монголії. За матеріалами науково-дослідних робіт із зазначеної проблематики у 1969 р. він успішно захистив кандидатську дисертацію.

В НТУУ «КПІ» О.А. Крупа почав працювати в 1972 р. на посаді доцента, а з 1981 р. – завідувача кафедри хімічної технології кераміки та скла. У 1980 р. він захистив докторську дисертацію, а в 1982 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

Під керівництвом О.А.Крупи в науковій тематиці кафедри хімічної технології кераміки та скла провідне місце

починають займати роботи, присвячені фізико-хімії перлітів, теорії їх переробки і модифікування, а також практичного застосування виробів з перлітів у різноманітних галузях народного господарства. За роботи в галузі модифікування перлітів і їх застосування в народному господарстві в 1981 р. О.А.Крупа було відзначено Державною премією України.

До кола наукових інтересів О.А.Крупи відносилися також: розробка прогресивних енерго- та ресурсозберігальних технологій виробництва різних будівельних матеріалів, створення нових ефективних силікатних матеріалів із задалегідь заданим комплексом експлуатаційних властивостей, дослідження теплофізичних аспектів виробництва силікатних матеріалів. За науковий внесок у розробку ресурсо- і енергозберігальних технологій у 1987 р. О.А. Крупа був відзначений другою Державною премією України.

Олексій Арсентійович Крупа зробив вагомий внесок у вдосконалення навчально-педагогічного процесу. З його ініціативи були запроваджені деякі нові спеціалізації і нові спеціальні дисципліни. У 1996 році О.А.Крупі було присвоєно почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України", у 1998 році – "Заслужений професор НТУУ «КПІ», в 2000 р. – "Відмінник освіти України".

О.А. Крупа – автор 303 наукових праць, серед яких три наукові монографії, чотири підручники для ВНЗ, 63 авторських свідоцтва та патентів на винаходи. Він очолював підготовку аспірантів і пошукачів і був членом спеціалізованих рад з присудження вчених ступенів кандидатів та докторів наук при НТУУ «КПІ» та при Національному технічному університеті будівництва та архітектури. О.А. Крупа також зробив вагомий особистий внесок у розвиток матеріально-технічної бази КПІ.

Світла пам'ять про визначного вченого, видатного педагога та чудову людину назавжди збережеться в серцях його колег та учнів.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

☎ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@kpi.ua
☎ гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідні редактори
В.М.ІГНАТОВИЧ
Н.Є.ЛІБЕРТ

Д.Л.СТЕФАНОВИЧ
(керівник прес-центру
НТУУ «КПІ»)

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й.БАКУН

Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Рестраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори. Позиція редакції не завжди збігається з авторською.